

ŠTAJERSKI GOSPODAR

Erscheint jeden Samstag — Verlag und Schriftleitung: Marburg (Drau), Badgasse 6 — Ruf 25-67 — Bezugspreise: In der Ostmark: vierteljährlich RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr; im Altreich: RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr, zuzüglich 18 Rpf Zustellgebühr. — Postscheckkonto Wien Nr. 55030

Nr. 18 - V. Jahrgang

Marburg a. d. Drau, Samstag, 5. Mai 1945

Einzelpreis 10 Rpf

Naš Führer padel za Nemčijo

Führerjev glavni stan, 1. maja

Iz Führerjevega glavnega stana je prišla vest, da je naš Führer Adolf Hitler danes popoldan na svojem poveljišču v pisarni Reicha, kjer se je boril do zadnjega zdihljaja proti boljševizmu, padel za Nemčijo. - 30. aprila je imenoval Führer Grossadmirala Dönitza naslednikom.

Grossadmiral in naslednik
Führerja nemškemu narodu:

Nemški moške in žene!
Vojaki nemške vojske!

Naš Führer Adolf Hitler je padel. V globoki žalosti in spoštovanju se klanja nemški narod. Rano je spoznal strašno nevarnost boljševizma in je posvetil svoj obstoj tej borbi. Na koncu te njegove borbe in njegove ravne življenske poti je njegova junaška smrt v glavnem mestu Nemčije. Njegovo življenje je bilo samo služba Nemčiji. Njegova vpostava v boju proti boljševiški poplavi je veljala preko tega Evropsi in vsemu kulturnemu svetu.

Führer me je določil svojim naslednikom. Zavedajoč se odgovornosti prevzamem vodstvo nemškega naroda v tej usodno težki uri. Moja prva naloga je, da rešim nemške ljudi pred uničenjem po prodirajočem boljševiškem sovražniku. Vojaski boj se nadaljuje samo za ta cilj. V kolikor in kako dolgo onemogočajo Angleži in Amerikanci dosego tega cilja, se bomo tudi proti njim nadalje branili in borili. Anglo-Amerikanci ne nadaljujejo svoje vojne več za svoje lastne narode, temveč edinole za razširjenje boljševizma v Evropi.

Kar je nemški narod v borbah te vojne storil v bojih in prenesel v domovini, je zgodovinsko edinstveno. V bodoči dobi stiske našega naroda bom stremel za tem, da bom našim hrabrim ženam, možem in deci, kolikor je to v moji moči, utvaril znošljive življenske pogoje. Za vse to potrebujem vašo pomoč. Darujte mi vaše zaupanje! Vaša pot je tudi moja pot! Vzdržujte v mestu in na deželi red in disciplino! Vsakdo naj izpolnjuje na svojem mestu svojo dolžnost.

Samo tako bomo zamogli omiliti trpljenje, ki ga bo prineslo prihodnje razdobje vsakemu izmed nas ter preprečiti polom. Če storimo, kar je v naših močeh, nas tudi Bog po tolikem trpljenju in žrtvah ne bo zapustil.

Dnevno povelje Grossadmirala Dönitza

Nemška vojska! Moji tovariši!

Führer je padel. Zvest svoji veliki ideji, obvarovati evropske narode pred boljševizmom, je vpostavil svoje življenje in padel junaške smrti. Z njim je odšel v večnost eden največjih junakov nemške zgodovine.

V ponosnem spoštovanju in žalosti klanjamo pred njim naše zastave.

Führer me je določil svojim naslednikom kot državni poglavar in kot vrhovni poglavar vojske. Prevzamem vrhovno poveljstvo nad vsemi deli nemške vojske z voljo, nadaljevati boj proti boljševikom tako dolgo, dokler bojujete se čete in dokler stotisoči rodbin nemškega vzhoda ne bodo rešeni pred zaslužnjem ali uničenjem. Proti Angležem in Amerikancem moram borbo nadaljevati tako dolgo in v toliko, v kolikor me ovirajo v borbi proti boljševikom.

Od vas, ki ste dokončali že tako velika zgodovinska dejanja in ki si sedaj želite konca vojne, zahteva položaj nadaljnjo brezpogojno vpostavo.

Zahtevam disciplino in poslušnost. Kaos in pogin se bosta dala preprečiti samo z brezpridržno izvedbo mojih povelj. Strahopetec in izdajalec je, kdor bi se ravno sedaj odtegnil svoji dolžnosti in bi tako prinesel nemškim ženam in deci smrt ali suženjstvo.

Prisega, ki ste jo položili Führerju, velja sedaj za vsakogar izmed vas brez nadaljnega meni kot po Führerju vpostavljenem nasledniku.

Nemški vojaki! Storitve svojo dolžnost! Gre za življenje našega naroda!

Gauleiterjeva brzojovka

Grossadmiralu Dönitzu

Gospod Großadmiral! Gau Steiermark stoji v brezpogojni zvestobi za Vami kot po Führerju imenovanemu nasledniku.

Heil Hitler
UIBERREITHER

Dnevno povelje vrhovnega

poveljnika naše armadne skupine

Globoko nas je pretreslo dejstvo, da je Führer in vrhovni poveljnik mrtev. Padel je kot vojak v boju za Nemčijo na svojem poveljišču. Svojim naslednikom je določil Großadmirala Dönitza. Führer je obenem zapovedal, da prehaja zvestoba, izhajajoča iz prisege na zastavo, na njegovega naslednika. Zapovedal je nadalje, da je nadaljevati boj proti boljševizmu in da se je uprati zapadnim sovražnikom, v kolikor je to za obrambo potrebno.

Pričakujem, da se sleherni vojak armadne skupine v tej za usodo nemškega naroda odločilni uri zaveda veličine svoje naloge. Novemu Führerju moramo omogočiti, da bo lahko postopal v smislu odgovornosti, ki mu jo je usoda namenila za narod in Reich.

RENDULIC
Generaloberst

Armada drži svojo postojanko

Naš Führer je padel junaške smrti zvest svoji prisegi v osvobodilni borbi Velike Nemčije. Svojim naslednikom je imenoval Großadmirala von Dönitza, na katerega prehaja naša prisega. Smrtna nevarnost Evrope je in ostane boljševizem, kateremu velja naš boj na nož tudi nadalje. Armada drži v svrhu obrambe domovine in v svrhu zaščite žensk in dece svoje sedanje postojanke. Ohranite disciplino in zaupanje v vojaško vodstvo. Uničite tolovaje in saboterje! Živela Nemčija!

DE ANGELIS
General artilerije in vrhovni poveljnik
naše armade.

Proti silam razkroja

Politični dogodki so pokazali pravilnost nemških ciljev
Povsod žrtve boljševiške nasilne politike

Berlin, začetkom maja.

V letih mirne obnove in izgradnje je slavil nemški narod svoj državni praznik 1. maja kot praznik nacionalnega dela, spominjajoč se hvaležni Führerja, ki je pretvoril Nemčijo v najbolj socialno državo na svetu. Führer je bil tisti, ki je položil izrek »Delo je čast« v srce in možgane vsega naroda. Liki semenu je to geslo prinašalo vsemu narodu bogate sadove in obilo blagoslova. Tudi danes, ko sta fronta in domovina neločljivo povezani in te povezanosti ne more razbiti nobena sila na svetu, so misli in želje naroda pri Führerju, ki se je v tej najhujši borbi proti silam razkroja postavil vidno pred vsem svetom na čelo svojih borec.

Od ure do ure zasleduje nemški narod potek in izhod te zares gigantske borbe, v kateri je postal Berlin večni simbol neupogljive volje. Ta narod hoče izpolnjevati izvoljene dolžnosti in hoče vpustiti vse sile za rešitev skupnih nalog za blagor evropskega kontinenta. Medtem ko se jedro Berlina še vedno do zadnjega upira navalu sovražne premoči, pa dokazujejo politični dogodki na prepričevalni način pravilnost ciljev, ki si jih je postavil nemški narod v svoji borbi.

Čeprav Francija še ni v neposrednem območju Rdeče vojske, so pokazali dogodki na dan volitev dne 29. aprila, da se pojavi boljševizem povsod tam, kjer se mu ne zoperstavi moč reda. Še 29. aprila zvečer Francozi niso doznali po radiu, kako so se politične stranke grupirale pri tej prvi volitvi po devetih letih. Tem številnejša pa so bila poročila o politični napetosti, ki je vladala po vsej Franciji preteklo nedeljo. Pod pritiskom komunističnega voditelja Thoreza je moral De Gaulle prepustiti ulice, na katerih se ni smel pojaviti mirni malomeščan, komunistom za njihove demonstracijske obhode.

Ti dogodki v Franciji so poučni vzgled za vse tiste narode, ki so prišli v San Franciscu v lahkovernem zaupanju, da so bili avtorji Atlantske izjave poštene s svojimi obljubami. Poučni so za vse tiste, ki so mislili, da bodo po tej vojni veliki in mali narodi določali obliko svoje vladavine brez tujih vplivov zgolj na podlagi pravice o samoodločbi.

Nastop sovjetskega zunanjega ministra Molotova proti Veliki Britaniji je povzročil v britanskem imperiju precejšnjo tenkoslušnost. Angleški dominioni so izjavili, da hočejo biti poleg Anglije v novi svetovni organizaciji enakopravni s sedežem in glasom, ker ne zaupajo Edenovim koncesijam napram Moskvi in ker nočejo svojih življenjskih interesov zaupati temu oblikovalcu praznih kompromisnih formul. Prav tako je tudi Holandija bolesten trn v mesu velike konference, kajti šef holandske delegacije zbira z uspehom male in srednje države. Najbolj kritični britanski dominioni so se združili z nezaupljivimi južno-ameriškimi republikami k naskočnemu oddelku proti diktatoričnim aspiracijam velesil. Ni bil morda kak nemški znanstvenik, temveč holandski strokovnjak na polju mednarodnega prava, ki je 29. aprila zvečer izjavil pred mikrofonom angleških in ameriških radiopostaj Holandeem, Južnim Afrikancem in Flamcem v njihovem materskem jeziku, da je pogodba, ki je bila sklenjena v Dumbarton Oaksu vse drugo, samo ne zavarovanje večnega miru. Ta holandski strokovnjak je izjavil povsem odkrito, da so

vsi pojmi, ki so navedeni v tej pogodbi, bili izdelani tako površno, da jih velesile lahko poljubno in nasilno interpretirajo.

Vse dežele, ki so pri uresničenju jasnega nemškega programa za Evropo odpovedale, doživljajo sedaj stvarnost, ki je niso pričakovale: postale so žrtve boljševiške nasilne politike, pa tudi žrtve demokratsko zakrinskih manevrov plutokratskih sil.

Plutokracija in boljševizem sta si edina v sovrastvu proti vsakemu redu in vsaki siličuvarki tega reda. Mimo tega si medsebojno pomagata pri izdajstvu malih narodov v svojih imperialističnih naporih, da bi tako izbrisali gospodarsko in kulturno samobitnost teh narodov.

Trda stvarnost usode nemške prestolnice, glavnega mesta v sredini Evrope — ta trda stvarnost odloča obenem tudi o političnem, gospodarskem in kulturnem življenjskem prostoru malih narodov.

San Francisco obsojen na neuspeh

V svojem poročilu k položaju je izjavil znani nemški komentator dr. Günther Erdmann pretekli četrtek sledeče: Včeraj so otvorili v San Franciscu takozvano konferenco za zavarovanje svetovne varnosti. Znamenja, pod katerimi se je ta konferenca sestala, so slaba. Njen duhovni oče Franklin Delano Roosevelt, ki je še doživel porodne krče te konference, se konference same ni mogel več udeležiti. Ameriški židje in boljševiki, ki so bili nekaki botri te konference, so se medtem skregali glede nekega fundamentalnega načela, in sicer glede načela svobode narodov. Angleški dopisniki, ki so prisostvovali otvoritvi konference, so telegrafirali svojim londonskim redakcijam poročila, v katerih povsem odkrito ugotavljajo, da se brezna, ki se je odprlo na eni strani med Anglijo in Ameriko in na drugi med Sovjeti glede nadaljnjega postopanja s Poljsko, nikakor ne more več premostiti. Povodom otvoritve konference v San Franciscu je imel novi ameriški prezident Truman po radiu govor, pozivajoč udeležence, naj na vsak način zavarujejo bodoči svetovni mir. Truman je vedel prav tako kakor njegov zunanji minister Stettinius, ki je istotako pozval vse udeležence, naj prispevajo k uspehu konference, da protislovij med zapadnimi demokracijami in Kremlo ni možno premostiti. Te difference so tako velike, da jih rešuje pred popolnim razpadom samo skupno sovrastvo proti Nemčiji.

Anglo-Amerikanci v precepu

Dočim govorijo v San Franciscu, da hočejo osvojit svet groze in stiske, besnijo po berlinskih cestah oklopniki ene izmed v San Franciscu zastopanih sil, da bi za vedno uničili zapadno evropsko kulturo. Tudi Angleži in Amerikanci vedo, kaj pomeni boljševizem. Kar se dnevno dogaja v področjih, okupiranih po sovjetih, in sedaj tudi v okupiranih delih Berlina, jim ni neznano. Anglo-Amerikanci vedo prav dobro, da pomeni boljševizem iztrebljenje, zasužnjevanje, skrunitev in glad. Zadnji dogodki so jih — hočeš, nočeš, moraš — poučili, da odgovarja dejstvu, kar je nekoč izjavila sovjetska veleposlanica Kolotajeva v Stockholmu. V nekem trenutku odkritosti je izjavila ta zastopnica Lenina in Stalina sledeče: »Sovjetska vlada niti ne misli na to, da bi izpolnjevala kakršnokoli pogodbo, ki jo je sklenila s kapitalističnimi in meščanskimi državami.«

Romunija, Bolgarija, Finska in tista Poljska, radi katere se je baje vnela sedanja vojna, so živ dokaz za to, da hoče Stalin brezobzirno izvesti Leninovo oporoko: boljševizacija vsega sveta.

Ni izključeno, da bo gospod Molotov podpisal kako kompromisno formulo v zadevi Poljske. Ta podpis bo vreden prav toliko, kakor Stalinov podpis na dogovorih v Teheranu, Moskvi in Jalti. Toda črnilo se ne bo suho, ko bo Stalin preskočil tak kompromis, kakor je to storil z vsemi dogovori, ki jih je sklenil z meščanskim svetom. Vojaki Velike Britanije in Zedinjenih držav, ki podpirajo tolpe iz vzhoda v njihovem boju proti Nemčiji, morda niti ne vedo, da prelivajo svojo kri za diktaturo boljševizma v Evropi in na vsem svetu. Davkoplačevalci v teh deželah niti ne sanjajo, da služijo njihov denar samo v to svrhu, da bi prišla imperialistična sovjetska politika korak za korakom bližje svojemu cilju.

Stalin je vsekakor prijatelj konference. Na takih konferencah so možni dolgi razgovori, lahko se tudi postavljajo zahteve. V okviru takih konfe-

Zastopniki treh sil, ki hočejo pahniti Evropo v temno noč barbarstva, vedo potemtakem prav dobro, da je ta konferenca že od vsega početka obsojena na neuspeh, kakor se je to dogajalo z vsemi prejšnjimi konferencami. Sovjetska Unija niti najmanj ne misli na to, da bi respektila kakršnekoli sklepe te konference. Moskva niti najmanj ne misli na zvesto izpolnjevanje kakih paktov, kakor se tudi ne briga za razne anglo-saksonske načrte o zavarovanju svetovnega miru. Vse to je znano tudi zastopnikom malih narodov na tej konferenci. Zastopnikom malih narodov na tej konferenci je povsem jasno, da nameravajo Anglija, Amerika in Sovjetska Unija uresničiti svoje imperialistične cilje po vsem svetu brez najmanjšega ozira na interese malih narodov.

Konferenca v San Franciscu je konference duhov. Na tej konferenci zastopajo ideale, ki so jih udeleženci že davno pomorili. V prednjih klopih te nove konference sedijo strahovi Atlantske izjave ter sestankov v Moskvi, Washingtonu, Ottawi in Jalti. Ti strahovi so pripravljani, sprejeti tudi sklepe San Franciscu; v kolikor so že formulirani, v carstvo strahov izdanih človečanskih idealov. Nobenega dvoma ni, da bodo v San Franciscu mlatili prazno slamo. Naj si bo tako ali tako: zgodovina bo šla tudi preko te konference na sličen način, kakor se je to zgodilo z vsemi drugimi konferencami te vojne.

renc je možna izmenjava pozdravov, mimo tega pa si lahko pri vodki in drugih pijačah lahko zajamčijo medsebojno prijateljstvo. Čim so taki razgovori končani, se zanje ni treba več brigati. Premočno lahko greš po poti, ki je zarisana že celih 20 let. To črto označujejo gore trupel, ki pokrivajo vso Evropo, korakaš lahko skozi razvaline mest in evropske kulture od Atene do Berlina, od Helsinkijev do Črnega morja.

Narodi Evrope, ki so šli v vojno proti Nemčiji, morda že slutijo, da se bo nad razvalinam Evrope razvila krvava zastava s srpom in kladivom, ako bi se spustila z droge kadarkoli zastava Nemčije. Narodi na Balkanu vedo, kaj to pomeni, v Parizu in Bruslju pa že narašča tozadevno razumevanje. Morda bo kedaj napolnil dan, ko se bo to spoznanje rodilo tudi v Londonu in Washingtonu.

Zaenkrat stoji v Berlinu mož, ki je pripravljen, vpostaviti sebe in svoj narod do zadnjega vzdihljaja, da bi preprečil potop sveta v morju boljševiške krvi.

REICHSMARSCHALL NI VEČ VRHOVNI POVELJNIK LETALSTVA

Reichsmarschall Hermann Göring je akutno zbolel na srca, in sicer na bolezn, ki je bila že dalje časa kronična. Radi tega je sam zaprosil naj se ga v času, ki zahteva vpostavo vseh sil, odveže od vodstva letalstva in od vseh s tem zvezanih nalog. Führer je tej prošnji ugodil.

Novim vrhovnim poveljnikom je imenoval Führer Generalobersta Ritter von Gleim-ä, ki je bil istočasno imenovan Generalfeldmarschall-om.

Druck und Verlag: Marburger Verlags- und Druckerei-Ges. m. b. H. — Verlagsleitung: Egon Baumgartner Haupt-schriftleiter: Friedrich Golob, alle in Marburg/Drau, Badgasse 6

Zur Zeit für Anzeigen die Preisliste Nr. 3 vom 10. April 1943 gültig. Ausfall der Lieferung des Blattes bei höherer Gewalt oder Betriebsstörung gibt keinen Anspruch auf Rückzahlung des Bezugs geldes.

Presseregisternummer RPK I/1017,

Srditi boji v jedru Berlina

Nezmanjšana silovitost pouličnih in hišnih bojev v nemški prestolnici - Zveza med branilci Potsdama in divizijami iz Srednje Nemčije vzpostavljena

Pri Delmenhorstu ob reki Weser so prečile nemške divizije po poročilu z dne 25. aprila vse anglo-ameriške poskuse prodora. Zapadno od Bremena pri Zaunburgu so se odigravali obrambni boji v nezmanjšani jakosti. Mesto Brauneburg smo zopet zavzeli. V bitki za Berlin so vdrl boljševiki do črte Babelsberg—Zehlendorf—Neuköln. Medtem ko so Amerikanci ob Muldi obtičali, so prišle sovjetske napadalne konice do Elbe med Rieso in Belgernom. — V Italiji se je premaknilo težišče bitke med mestoma Reggio in Ferrara do reke Po. — Močne sovjetske tolpe so se prerinile do Reke, kjer so se ob robu mesta razvili boji. Pri Brnu so boljševiki dosegli 24. t. m. globlji vdor. Pri Moravski Ostrovi so se izjalovili sovražni poskusi prodora. Breslau je odbil vse napade; v področju Görlitz—Bautzen—Kamenz so dobro napredovali nemški protinapadi. Weißenburg je bil zopet osvobojen ob velikih izgubah za sovražnika. — Bombe so padale na južno Nemčijo, po noči pa na Kiel.

Po večurni artilerijski pripravi so Angleži po poročilu z dne 26. aprila napadli Bremen. V težkih bojih so vdrl v jugovzhodna predmestja. V bitki za Berlin sta vrgli obe vojskujoci se sili nove rezerve v boj. Težki poulični boji so se razvili v južnem delu mesta. Na severu so se nemške čete srdito upirale, prav tako tudi v Charlottenburgu. Sovražnik je po tem poročilu vdrl v Brandenburg ter je bil zaustavljen pred Rathenowom. Medtem so se nadaljevali gibljivi boji v področju Württemberg—Baden. Nemške čete so uspešno napadale ameriške oklopniške odrede in dovoz. Sovražna pehota je imela pri Ulmu in Tuttlingenu težke izgube. — V Italiji so izsilili Anglo-Amerikanci na več mestih prehod čez reko Po. Pri Brnu so trčili boljševiki na nemške protinapade. Po večkratnih napadih in ob velikih izgubah so vdrl v Troppau. Breslau je odbijal sovražne napade, obenem je bila osvobodena hrabra posadka v Bautzen. — Ameriški bombniški odredi so bombardirali nasebine na Bavarskem in Ostmari. Pred angleško obalo so nemške podmornice potopile pet natovorjenih ladij z 32.000 brt, torpediran pa je bil v Atlantiku močno zavarovan nosilec letal razreda »Illustrious«.

27. aprila je sporočilo nemško vrhovno poveljstvo, da je bilo težišče bojev v severozapadni Nemčiji dne 26. aprila v Bremenu. V težkih bojih so Angleži razširili svoje vdore v mesto. V središču bojev je bila 26. aprila bitka za Berlin. Junaški branilci so se upirali boljševiškem množinskemu navalu v vsaki hiši ter so v protinapadih zavračali sovražnika iz notranjega obrambnega obroča. Južno od Fürstenwalde so nemški odredi sunili globoko v bok južno od Berlina se bojujočih boljševikov ter so jim prekinili glavno dovozno cesto Kapusch—Zossen. Iz zapadne strani napadajoče mlade nemške divizije so prodrle do Bielitz, kjer so se razvili težki boji z boljševiki. Napadi na Brandenburg in Rathenow so bili odbiti. Pri Oranienburgu so se zrušili sovražni poskusi forsiranja Hohenzollern-Kanala. Jugozapadno od Stettina pa so boljševiki pridobili terena v smeri na Brenzlau. V južni Nemčiji so pritiskali Ame-

rikanci od Deggendorfa do Ulma. Pri Dillingenu so Amerikanci razširili svoje mostišče ter vdrl severno v mesto Ulm. — V Italiji so se naše čete umaknile na nove črte na severu. V dolini Pada je sovražnik zgradil večja mostišča na severnem obrežju reke. Sovražnik je sunil do mesta Parma. Branilci Reke so odbili močnejše sile tolp. Na jugu vzhodne fronte smo v protinapadih vrgli boljševike iz frontnega loka jugovzhodno od Müzzuschlaga do odseka Lafnitz. Opetovani napadi na Brno so bili odbiti. Pillau smo izgubili po težkih pouličnih bojih.

V herojski bitki za mesto Berlin prihaja usodna borba nemškega naroda proti boljševizmu pred svetom očitno do izraza. Dne 28. aprila je sporočilo nemško vrhovno poveljstvo, da so naše čete ob reki Elbi obrnile Amerikancem hrbet, da bi z napadom razbremenile branilce v Berlinu. Sovražnik je vdrl v notranji obrambni obroč od severa v Charlottenburg in iz juga sem čez Tempelhofer Feld. Ob Halleschen Toru, ob Schlesischer Bahnhofu ter ob Alexander-Platzu se je začel boj za jedro mesta. Vzhodno-zapadna os se je nahajala pod težkim ognjem. Nemško letalstvo je z največjo požrtvovalnostjo podpiralo posadke. Kljub najjači lovski in profiletalski obrambi so dan in noč izkrcavali nove napadalne rezerve in municijo. Južno od Königswusterhausena so napadale divizije 9. armade proti severozapadu ter so se upirale ves dan koncentričnim sovjetskim napadom. Iz zapada napadajoče divizije so zavrnilo sovražnika po srditem boju na široki fronti ter so dosegle Ferch. Zapadno od Berlina je bila obdržana črta Brandenburg—Rathenow—Kremmen, proti vsem sovražnim napadom. V področju Prenzlau so dosegli boljševiki več globljih vdorov. V Bremenu je držala hrabra posadka severovzhodni del mesta. Ob Donavi je vdrl sovražnik v Regensburg in Ingolstadt. Med Dillingenom in Ulmom so sunili Amerikanci proti jugu. Razvili so se boji v Mindl- in Günztalu. — V Italiji so se umaknile naše armade za reki Po in Tessin. — Boljševiki so nadaljevali v področju Brno z močnimi silami svoje napade ter so vdrl v mesto. Severozapadno od Bautzena, kjer je bila pri Meißenu vzpostavljena zveza z zapadno fronto ob Elbi, so prešle naše čete k napadu proti severu. — Šibkejši ameriški bombniški odredi so bombardirali južno Nemčijo. — Med Temzo in Scheldo sta bili potopljeni dve natovorjeni ladji z 8000 brt.

29. aprila so sporočili, da so se v Berlinu, in sicer v jedru mesta, dan in noč odigravali najhujši poulični boji. Z junaštvom brez primere so se upirali nemški vojaki sovjetski premoči. Izredno srditi boji so se vršili med Halleschem Toru in Charlottenburgom. V vsled bomb porušenih delih mesta so se pojavila številna gnezda nemškega odpora, ki so boljševikom prizadevala velike izgube. Nemška posadka je s pomočjo tunelov podzemne železnice izvrševala celo vrsto uspešnih sunkov. Nemški protinapadi v centru mesta so bili uspešni. Med Beelitzom in Werderiem je bila vzpostavljena zveza z branilci

Verteidiger von Breslau

Moskauer Blätter veröffentlichen Berichte über die Kämpfe in Breslau, in denen es heißt: »Ge kämpft wir nicht nur um jedes Stockwerk und jeden Raum, sondern buchstäblich um jedes Fenster, wo die Deutschen Maschinengewehre und andere automatische Waffen installiert haben. Man kann überhaupt nicht begreifen, wie sich die Deutschen mit Lebensmitteln, Wasser und Munition versorgen. Während des ganzen Krieges hat es kein Gegenstück gegeben zu einem so dramatischen und fanatischen Ringen wie in Breslau, in dem die Kämpfe an Erbitterung und Todesverachtung alles frühere übertreffen.«

Potsdama. Sovjetsko vodstvo je moralo vreči nove rezerve v boj.

30. aprila je sporočilo nemško vrhovno poveljstvo, da trajajo boji za centrum Berlina s nezmanjšano srditostjo. V srditih pouličnih in hišnih bojih držijo čete s pomočjo Volkssturma in HJ jedro mesta kot pravi simbol nemškega heroizma. Ob Anhalter Bahnhofu vzdolž Potsdamerstraße in v Schönebergu je bil sovražnik od hrabrih branilcev zaustavljen. Letalski odredi so v požrtvovalni vpostavi dovajali posadki municijo v mesto. Južno od Berlina so vdrl na pomoč prihajajoče nemške divizije s svojimi bok globoko v boljševiške odrede, ki so bili zavrženi ob težkih izgubah. Med Berlinom in Vzhodnim morjem se je fronta na črti Kremmen—Neustrelitz—Neubrandenburg—Anklam zopet sklenila. — V severozapadni Nemčiji sovražnik ni mogel razširiti svojega mostišča pri Leeru. Angleži so bili zavrženi tudi pri Oldenburgu in Delmenhorstu. Jugozapadno od Hamburga so vrgli Angleži nove sile v boj. Iz mostišča Lauenburg pa niso mogli prodrati proti Lübecku. Na južnem Bavarskem je sovražnik med rekama Isar in Donava prodiral proti jugu. Oklopniške konice so stale severno od Landshuta ter med Widenom in Dachau-om. Izgubili smo Augsburg in Kempten. — Za planinske vhode na obeh straneh jezera Garda in severozapadno od Verone in vzhodno od Brescice so se razvili težki boji. Hrabra posadka Reke se bori proti koncentričnim napadom iz morja ter iz suhega. — Na južnem odseku vzhodne fronte se je položaj utrdil. V področju Brna so boljševiki ustavili svoje napade vsled velikih izgub. Severozapadno od Moravske Ostrave so se izjalovili sovjetski poskusi prodora v srditih bojih. Breslau je odbijal boljševiške napade na zapadni strani. Zapadno od Bautzena je bila sovražna skupina obkoljena in uničena.

V štajerskem obmejnem področju ni bilo v preteklem tednu razen izvidniških in naskočnih sunkov ter bojev lokalnega pomena nihkih posebnih dogodkov.

Kravja kupčija za mesta in odbore

V San Franciscu so zapletjali med tremi velešilami vedno bolj očitvidni. Dejstvo, da so Angleži in Amerikanci predložili ameriškega zunanjega ministra Stettinusa permanentnim predsednikom konference, Sovjetska Unija pa Molotova, komentirajo v časnikarskih krogih v tem smislu, da se bo razvila izvolitev predsednika kot nekako merjenje moči med zavezniki.

Glede spora za mesto stalnega predsednika konference v San Franciscu poroča agencija Reuter, sledeče: Nastop Molotova je pomenil senzacijo. Na plenarni seji drugega dne je bila na dnevnem redu izvolitev predsednika in njegovega namestnika, obenem pa so mislili razpravljati o delovnem programu konference. K prvi točki dnevnega reda je izjavil Molotov v največje iznenadenje udeležencev sledeče: »Izvolitvi častivrednega ameriškega tovariša stalnim predsednikom konference ne morem privoliti. Zahtevam, da bodo te visoke časti deležni najmanj zastopniki štirih velesil v enaki meri.«

Agencija Reuter poroča glede drugega dne konference v San Franciscu, da so bile osnovane običajne komisije in ustanovljeni odbori, da bi študirali posamezne probleme. Ustanovili so tudi odbor za študij delikatnega poljskega vprašanja. Angleška agencija pristavlja svojemu poročilu sledečo pripombo: vsekakor je zelo malo verjetno, da bi zamožl kakršnikoli odbor na tem svetu rešiti to vprašanje, ki je povzročilo ministroma Stettinusu in Edenu toliko glavobola.

Na prvi seji konference v San Franciscu se poljskega vprašanja sploh niso dotaknili. Vsi anglo-ameriški poskusi, rešiti diference z Moskvo še pred otvoritvijo konference, so se izjalovili ob trdovratni drži Kremla. Še istega dne je imel Molotov govor pred plenarnim konferenco. Molotov je obžaloval odsotnost lublinskega odbora ter je na ta način prešel v očito opozicijo nasproti predsedniku konference, amerškemu zunanjemu ministru Stettinusu.

Sovijski zunanji minister Molotov je izjavil zastopnikom tiska, da Moskva ne želi ničesar tako vroče kot aktivno sodelovanje lublinske vlade na

konferenci v San Franciscu. V zvezi s to izjavo Molotova so sporočili zastopniki tiska svojim listom v New Yorku in Londonu vest, da je jedva pričakovati sporazuma treh velesil v poljskem vprašanju. Konferenca v San Franciscu je razvila veliko in vsestransko delavnost. Čim so sklenili ustanovitev odbora 11 narodov, ki naj bi obavil glavno delo konference, se je začela velika igra intrig in borb za razne sedeže. Vsaka delegacija bi hotela biti zastopana v odboru, nobena pa ne bi rada stala ob strani kot opazovalka. Odločitev v tem vprašanju je prej kot slej pri velesilah.

Konferenca v San Franciscu se nahaja v središču interesa francoskega tiska. Dopisniki velikih francoskih listov ugotavljajo soglasno: Poljsko vprašanje je glavno vprašanje konference, obenem pa merilo za njen uspeh. Ker v razgovorih med zunanjimi ministri Sovjetske Unije, Velike Britanije in Zedinjenih držav ni bil dosežen nikak rezultat, pričakujejo v Parizu, da bo Stalin sedaj odločil o tem, da li bo konferenca v San Franciscu uspešna ali ne. De Gaulle-ova vlada še ni bila sprejeta v ožji konferenčni odbor v San Franciscu. Ta sklep oblastnikov v San Franciscu pomeni za generala De Gaulle-a izgubo prestiža v lastni deželi, ker bodo sedaj v Franciji prvič po devetih letih zopet izvedli volitve. Nobenega dvoma ni, da so močno narasli vsled tega brskiranja Francije izgledi francoskih levčarskih strank.

Švedski tisk zasleduje z veliko pozornostjo zaostritev položaja na takozvani svetovni mitovski konferenci v San Franciscu. Neki ugledni švedski list piše med drugim sledeče: »Teško je verjeti, da se bo iz pogajanj v San Franciscu kaj večjega izcimilo.« List dostavlja, da v San Franciscu zastopanim velešilam niti ni uspelo prignati glada iz okupiranih področij na kontinentu. Pričakovanja, ki so bila zvezana s to konferenco, bo vsekakor treba spraviti na minimum.

V San Franciscu je govoril tudi angleški zunanji minister Eden. V svojem govoru je dejal med drugim sledeče: »Najti moramo pot, da bomo spravili naša prizadevanja na pravično podlago. V obratnem slučaju se bomo bližali novi svetovni vojni, ki bi pomenila konec sleherne civilizacije.

V stanovanjih so sistematično uničili vse pohištvo. Živino so sovjetske tope pobile, vse je niso mogli drugače uporabiti.

21. aprila 1945 je izjavila Franziska Dichtinger iz Fischbacha, rojena 7. februarja 1922, na zapisnik:

V soboto dne 14. aprila 1945 ob 12. uri sta se pojavila dva sovjetska vojaka. Odvedla sta moške z hiše ter lima odvzela ute. Zvečer je prišlo kakih pet boljševikov, ki so zabirali jajca in mleko. Obenem so dejali, da iščejo nemške vojake. Potem so odšli in se zopet vrnili, ko se je že rodbina podala k počitku. Eden izmed sovjetskih vojakov je prišel v mojo sobo, češ, da išče nemške vojake. Pozval me je, naj grem z njim. Ko ga je moj oče prosil, naj me pastri pri miru, mu je nastavil puško na prsa. Isti ročni armist je šel nato v drugo sobo ter je vzel s seboj neko 12letno dekle, ki ga je spremljala mati. Proxila sem ga, naj ne strelja in naj me pusti še k moji materi. Ko me je posilil, sem se smela vrniti k materi. Naslednjega dne sta me dva rdeča armisti trikrat posilila. Odvedli so me v prazno sobo, kjer so me posiljevali. To izpoved lahko potrdim s prisego.

Za medsebojno pomoč

Posebnost te vojne je, da fronte šestokrat nepotekato samo geografski, temveč tudi duhovno med narodi. Nekaj sličnega je bilo nekoč v strankarskih bojih, ko so se šestokrat v eni in isti rodbini nahajali posamezni člani v različnih taborih in so se med seboj srdito kregali. Istotako se nahajajo sedaj deli enega in istega naroda to in onstran črt. Spoznanje, da boj proti boljševizmu ni nikaka vojna proti ruskemu narodu temveč uporniško gibanje proti infekciji, ki grozi zastrupiti vso Evropo in preko tega ves svet, je povsod vzbudilo sile ter jih dovedlo do razmišljanja, četudi ne povsod v isti meri. Smer sedanjega boja, ki ga je primerjati morda le s tvorbo front v tridesetletni vojni, ko je šlo istotako za zadevo verstva in prepričanja, je dovedla do tega, da se

Spodnještajerci!

Borba proti boljševiškim tolпам iz vzhoda in njihovim pomagačem v deželi, komunističnim tolovajem OF, se nadaljuje z nezmanjšano odločnostjo.

Naj vas nikako prišepetavanje zločin-skih elementov ne dovede do nepremišljenih dejanj.

Pojdite mirno in disciplinirano za vašim običajnim delom.

Gre za blagor naše ožje domovine, za usodo naših žena in otrok. Storit ćemo vse, da bi prihranili naši lepi spodnještajerski deželi boljševiški kaos.

Smrt boljševizmu!

Vse za našo domovino!

nahajajo na eni strani fronte rame ob rami tudi narodi, ki se preje bodisi vsled nefačnih ali vzgojenih antipatij niso ravno pristržno ljubili Prepričanje, da je ta boj nesprenmenljiv in da gre za svetovne odločitve, zahteva z vso nujnostjo, da se mala in malenkostna protislovja sedaj umaknejo. Tako na primer se ne bi smelo zgoditi, da so Hrvačje s arbskimi borci za svobodo, ki so morali iz vojaških razlogov prestopiti na hrvatska tla, postopali kakor s sovražnikom in da so Srbi zopet postopali tako, kakor da so se nahajali v sovražni deželi. Eni kot drugi so s svojim postopanjem dokazali, da v njihovih glavah še ni dozorelo razumevanje za tisto večjo nalogo, ki ji služita oba dela.

Do sličnih, četudi bolj nedolžnih trenj je prišlo v zadnjih tednih, ko so morali močni madžarski odredi pod pritiskom vojaških dogodkov zapustiti svojo deželo in se boriti na teritoriju Reicha, bodisi tudi da so bili njihovi odredi tu na novo formirani. Posebna naloga obmejnega prebivalstva leži torej v spoznanju, da ti Madžari pri nas niso morda samo kakšni tolerirani tujci, temveč da služijo isti stvari kot mi sami, da se hočejo boriti, da bi svojo domovino zopet osvobodili. S tem stremijo Madžari za formiranjem zapornega pasu, ki naj zaustavi boljševiško poplavo, ogrožajočo tudi naše štajersko-obmejno področje. V zadržem času so poročali o hrabrih storitvah takih madžarskih čet. Kjerkoli jih bomo srečali, bomo skušali tovariško ugoditi njihovim željam, pomagali jim bomo, prešinjeni ideje, da so tudi oni naši bratje v orožju v skupni borbi.

Uboga sovjetska Madžarska

Očividec iz naselbine Mesztegyeny je pripovedoval nedavno o razmetah, ki vladajo v tej vasi po zasedbi s strani sovjetov. V vseh hišah so razbili pohištvo, prostore pa so na nepopisni način onesnažili. Vrtni plotovi polomljeni, greda pohojena, drevesa posakana. V stanovanjih ni najti nikjer obleke, perila itd. Cerkev je popolnoma izropana. Od opreme ni ostalo ničesar več. Altar se uporabljali kot latrino. Na stopnicah oltarja ležijo razbiti angelji, čijih obraze so pomazali z blatom. V kripti so boljševiki vlomili v grobnico madžarskih plemičev. Rakve so razbili in preiskali. Tako se ponaša soldateska, o kateri se je drznil Stalin pred kratkem zatirjevati v nekem dnevnem povelju, da je najbolj disciplinirana armada na svetu.

Mussolini umorjen

dub. Zeneva, 1. maja

Po poročilu neke italijanske radio postaje je padel Mussolini skupno s 17 ožjimi sodelavci v roke upornikov. Sadržga je ubila Mussolinije in njegove sodelavce, med njimi Farinacčija, Marsala Grazianija so izročili zavezniskim vojaškim oblastem. Trupla umorjenih so položili na ogled na Trgu Loreto v Milanu.

Svojo čast je opral

Severno od Hartberga v odseku Lafnitz so naši odredi iztrgali boljševikom vas Wägendorf, ki so jo boljševiki imeli zasedeno dva dni. V tej vasi so ubili nekoga sovjetskega kapetana, ki je posilil ženo nekoga kmeta. Več prebivalcev je izpovedalo, da je izjavil neki sovjetski major, v nemščini, da ne veruje, da bi boljševiki Evropo premagali.

Krvavi s'edovi boljševiške strahovlade

Boljševiki so na štajerskih tleh ropali, plenili in posiljevali

Mnogi ljudje verujejo kako resnico šele tedaj, kadar jo občutijo na lastnem telesu. Ako ga na kako grozno nevarnost opozarja časopisje, postane marsikdo takoj nezaupljiv in pride takoj z diskreditiranim pojmom o »propagandi«. Bolj zamišljen postane tak človek, ako mu ljudje iz ožje domovine pripovedujejo o svojih doživljajih. Izkazalo se je, da boljševiška soldateska, ki jo silno jezijo na njenem pohodu slike kmečkega in meščanskega blagostanja izropa vse, kar se ji dopade in da obenem uniči vse drugo, kar je še ostalo. Dobro bo, ako bodo čitatelji razmišljali o sledečih uradno protokoliranih dejstvih:

Prebivalci vasi Fischbach (Kreis Weiz) Franz Dichtinger, čevljar, Franz Schultebauer, Rektor, in Adolf Wilböck potrjujejo polno resnico sledečih izjavjanj:

»Vsi možje Volkssturma, ki so padli v roke boljševikom, so bili ustreljeni. Nekemu staremu kmetu, ki je zbežal v svojo hišo, so poživinjeli boljševiki sezgali hišo ter ga ustrelili na begu.

Načelno so boljševiki izropali vsa stanovanja, odnesli so vsa živila pred očmi posestnikov, ki nimajo kaj jesti. Drobnejad so sovjetski vojaki poklali ali pa odnesli. Konje in govejo živino so odvedli iz hlevov ali pa poklali na lico mesta. Na pokopališču leži 13 umorjenih mož. Na truplih so spoznati, da so jim iztaknili oči. Streljali so jih v tilnike. Tako so hoteli tudi ustreliti nekoga Fritz Zellerja Kroglja je izstopila pri ustih in težko ranjeni Zeller se je rešil samo tako da se je potuhnil, kakor da bi bil mrtev. 10 prebivalcev je izgnilo neznanu kam. Ne ve se, ali so jih odpeljali ali ubili.

Ortegruppenleiter je potrdil, da so sovjetski armisti posilili vse žene in dekleta ne oziraje se na starost.

Laž, goljufija in hinavstvo!

Razočaranec o svojih doživljajih pri tolovajih

Hd., Marburg, aprila 1945.

Štiriindvajsetletni pripadnik protektorata Edvard Sw., ki je šel dne 8. oktobra 1944 v Rastu prostovoljno k tolпам in se je že dne 13. januarja 1945 pri Montpreisu stavil na razpolago naši oboroženi sili, poroča o velikih iznenadenjih, ki jih je doživel v dotičnih treh mesecih. Njegove izjave ne potrebujejo nikakega komentarija — one povejo vse, kar trdimo mi že od nekdaj. Kljub našim svarilom se še vedno zopet najdejo ljudje, ki postanejo pametni šele po lastnih izkušnjah. Edvard Sw. pripoveduje:

„Jaz sem pripadnik protektorata, moj oče je Čeh, moja mati ruska emigrantinja iz prve svetovne vojne. Leta 1930 so se ločili moji starši. Moj oče je poročil nato neko Nemko. Jaz sem obiskoval realno gimnazijo in sem se že takrat zanimal za politiko. Bili so pa seveda samo nepopolni nazori, ki jih ima človek v dotičnih letih.

Ko so me tolovaji na cesti Rast-Fall vprašali, če hočem z njimi, sem na to pristal z gotovim veseljem. Hotel sem se pač prepričati, da ni res nič kar piše nemška propaganda, da ni nič tako, kakor piše časopisje, kar poroča radio in kar pripovedujejo Nemci na shodih. Vse to se mi ni zdelo niti možno, niti resnično.

Kako veliko je pa bilo moje razočaranje, ko sem gledal komunizmu iz oči v oči. Laž, goljufija, hinavstvo in intrige! Kdor se ni ozdravljen komunizma, naj nastopi mojo pot. Tolovajski politični komisariji, ki so poglavarji za širjenje komunističnih nau-

kov, odlično razumejo svojo stvar. Svojim nalogam so odlično dorasli in se izražajo predvsem nad vse previdno. Prirejajo politične ure, v katerih lažejo ljudem na najbolj nizkoten način. Z odprtimi kartami seveda nikdar ne bi prišli do svojih ciljev. Njihov princip je laž in goljufija. Navedel bom samo mali primer:

Kmetom na Spodnjem Štajerskem pripovedujejo, pa naj si bo po njihovih domovih ali pa kot bojevnikom med tolovaji, da lo nastala Slovenija, v kateri ne bo ne kolhozov in da se jim ne bo vzelo niti živine in tudi ne zemlje. Lahko bodo imeli, kolikor bodo hoteli. Iz kakih vzrokov pripovedujejo kmetom to laž, mi je popolnoma jasno. Samo da bi pridobili te ljudi za zadevo tolovajev. — Ti politični komisariji so pridobili veliko Spodnještajercev, ki verujejo vse v svoji priprosti miselnosti in zaupljivosti. Da se v Sovjetski Uniji, kakor so mi pravili Sovjeti sami, vzame kmetom vse in da delavec tam komaj živi z denarjem, ki ga zasluzi, to ne izve nikdo. Nikdo jim tudi ne pove, da trpijo vsi, ki se podajo k tolпам, da zamorejo živeti voditelji in komisariji v izobilju. Vodilna plast pri tolovajih in komunistih živi dobro kakor še nikdar poprej. Preje so morali težko delati, danes zadostuje da komandirajo in zapovedujejo. Kakor v Sovjetski Uniji, tako delajo tudi na Spodnjem Štajerskem. Dolga leta bi trpeli Spodnještajerci, če bi prišli na površje ti ljudje. Vladala bi umor in sleparija. Dovolj sem videl na lastne oči...“

Amerika znižuje prehranjevalni obrok vojnim ujetnikom

Vojno ministrstvo Zedinjenih držav Severne Amerike je odredilo znižanje prehranjevalnih obrokov nemških vojnih ujetnikov. Ameriški tisk je hkrati napovedal še nadaljnja znižanja.

Ta vest ni v Nemčiji nikogar vznemirila. Odkar je pokojni predsednik Roosevelt pred tedni napovedal ustavitve dobav živil v Anglijo in v zasedena področja Evrope, je očitno, kam plove po zaslugi svojih političnih hazarderjev najbogatejša dežela na svetu. Anglo-Amerikanci vsled organizatorne nezmožnosti niso organizirali svojih prehranjevalnih zakladov tako, da bi zadostovali za prehrano svojih narodov. In v tem položaju se ameriška vlada niti najmanj ne sramuje hvaliti svojo nesposobnost na nemške vojne ujetnike. Ljudem, ki so jim padli koto bojevniki na bojiščih v roke, najbrž niso dajali nikdar več kakor skromno hrano, ki jo sedaj še znižujejo. Ukrep predstavlja niz tistih grozovitosti, ki se izražajo v uničenju evropskih kulturnih vrednot, v ubijanju ljudi na njihovih ter v obstreljevanju in bombardiranju bolnišnic, lacaretnih ladij itd. Vse to bo sodila zgodovina.

Nemški naskočni topovi

„Kljub zavojevanju ozemlja moramo priznati, da trčijo v Nemčiji angleške kolone povsod na silni krajevni odpor in da so naše čete zelo utrujene vsled ogromne neprestane vpostave.“ Tako je zapisal vojni poročevalec angleškega lista „News Chronicle“ ter izvajal: „Vedno zopet ustavljajo nemške rezerve naše sile, tako da jih moramo ali popolnoma uničiti ali pa do slehernega moža ujeti.“

„Izreden vtis so napravili na angleške čete nemški naskočni topovi, ki nastopajo kot

posamezni bojevniki. Iznenada se pojavijo ter streljajo na angleške spremljave, ki jih uničijo na cestah, nakar izginejo, ne da bi jih bilo možno uničiti. Odločno se bijejo tudi sestreljeni padalci med gorečimi razvalinami.“

„Pretirano bombardiranje nemških mest iz zraka se je izkazalo škodljivo za naše hitro prodiranje.“ Tako piše angleški poročevalec. „Vedno zopet moramo najprej očistiti in izprazniti ceste, nakar se šele lahko premikajo oklopniki in čete. S tem izgubimo veliko na času.“

K istemu problemu dodaja tudi londonski „Daily Mail“ sledeče: „Angleška armada je“, premoderno motorizirana. „Njena lastna teža otežava mnogokrat njeno brzo prodiranje. Čim povzroči en sam nemški naskočni top s svojim ognjem prometno oviro, traja dolgo časa, predno se nadaljuje premikanje. Par odločnih Nemcev zadostuje, da skrijejo take naskočne topove v vaseh in gozdovih, nakar jih potem vpostavijo. To pa vedno zopet povzroča ovire v prometu, česar se angleška armada zelo boji.“

Kaj ima Evropa pričakovati?

Glede vprašanja, kaj ima Evropa po vojni pričakovati, se je razpisal te dni v Izbrnem članku angleški list „Illustrated London News“. List piše med drugim: „Okupacijske oblasti štrih veselj se bodo nahajale po sklepu vojne pred ogromnimi problemi. Povsod bodo vladali glad, skrb in stiska in povsod se bo težko z njimi boriti.“

Schönbrunn so izropali

V Wiju so inozemski delavci skupno z oboženo sodrjo izropali pred očmi boljševikov zgodovinsko pomembni grad Schönbrunn. Že preje so zapadni zavezniki s svojimi bombnimi napadi na to mojstrovino nemške baročne stavbene umetnosti podali „plemeniti“ vzgled. Notranja oprema v baročnem slogu je bila izredno dragocena. V gradu Schönbrunn je bila po bitki pri Wagramu leta 1809 sklenjena mirovna pogodba z Napoleonom. Schönbrunn je bil med drugim tudi zad-

nje bivališče Napoleonovega sina, vojvode Reichstadtkega.

Hujše kot svetopisemske nadloge

Seviljski nadškof kardinal Segura je imel nedavno pomembno pridigo o komunizmu ter ga je označil kot največjo nevarnost za človečanstvo. Globoko brezno loči katolicizem od komunizma. Boljševizem je izrodek hudicevih grehov in je mnogo hujši kot svetopisemske nadloge.

Inflacija v Franciji

V Franciji se opaža v denarnem prometu vedno hujše razpadanje. Pred nekaj časa so morali povišati prejemke uradnikov in državnih nameščenec, vsled česar so cene kmalu tako močno poskočile, da so morali sedaj zastopniki uradništva in nameščenstva zahtevati nadaljnje zvišanje plač. Vlada se z različnimi finančnimi eksperimenti krčvito trudi vzdržati ravnotežje v denarnem prometu. Je pa malo verjetnosti, da bi ob sedanjem razvoju gospodarskega položaja, predvsem na črni borzi, imela s temi ukrepi znatnejše uspehe.

Glad in zmešnjava

„Schweizer Illustrierte Zeitung“ piše o bodočnosti Evrope sledeče: „Ko bo Evropa osvobodena“, je več ne bo. Skozi leta smo slišali o silnih zalogah, ki zadostujejo za oskibo gladujočih narodov Evrope. Govorili so o tem, da bodo Evropo osvobodili stiske. Naenkrat pa so dejali, da jim primanjkuje ladijskega prostora za živilske transporte. Sedaj čujemo, da teh zalog živeža sploh ni. Na svetovnem gledališkem odru sta se pojavila dva nova generala, ki sta bila doslej kot rezerva v ozadju: glad in zmešnjava.“

POLITIČNE BELEŽKE

□ Anglo-Amerikancem v spominsko knjigo. Sovjetski list „Vojna in delavski razred“ je zapisal svojim anglo-ameriškim zaveznikom sledeče v spominsko knjigo: „V kolonijah, kjer živi znaten del prebivalstva tega sveta, ne poznajo niti znamenja demokracije. Narodi, ki nastopajo kot govorniki in podporniki demokracije, naj usmerjajo svoja prizadevanja v to smer.“ Moskva se pri tem seveda ne mieli potegovati za demokracijo v anglo-ameriških kolonijah, dobrika se le tem narodom na račun svojih zaveznikov v svrhu uresničenja svojih svetovno imperijalističnih ciljev.

□ Stalin gradi cerkve. Stalin je določil baje v zadnjem času večje vsote za gradnjo cerkva. Tako je stavil med drugim tudi metropolitu deset milijonov rubljev na razpolago za dograditev cerkve v Moskvi. Razume se, da je Stalinovo prijateljstvo napram cerkvi čisto navaden politični trik, s katerim hoče potegniti London in Washington. Čim mu cerkve v zunanji politiki ne bodo več potrebne, jih bodo spremenili v ječe, garaže in zborovalne dvorane.

□ Lepo zaveznitvo. „Manchester Guardian“ ugotavlja v nekem poročilu, da smejo prihajati angleške vojne ladje v dalmatinska pristanišča samo z dovoljenjem lokalnih partizanskih komandantov.

□ Nemiri v Bolgariji. V Bolgariji so nedavno razstrelili most čez dolino reke Isker. Gre za sabotažno dejanja proti boljševiški upravi. Most je bil važen za sovjetski dovoz.

□ Obsodba diplomata. „Altonbladets“ poroča, da je komunistični sodni dvor v Belgradu obsodil na Švedskem se nahajajočega švedskega konzula Enlunda radi „sodelovanja z okupatorjem“ na smrt. Obsodba je značilna ker gre menda za prvi primer, da so nekje obsodili neutravnega diplomata, ne da bi upoštevali pravilo eksteritorialnosti.

□ Glad in komunizem. Iz Rima, ki je pod anglo-ameriško zasedbo, poročajo med drugim sledeče: „Matere od treh do štirih otrok se ponujajo angleškim in ameriškim vojakom za hleb kruha.“ Da je koristnik takih razmer edino komunizem, je najbolje razvidno iz nekega pariškega poročila, ki pravi: „Čim bolj gladuje francosko prebivalstvo, tembolj je pripravljeno poslušati komunistična gesla.“ To je zapisal list „Humanite“. Boljševiški list je temu činično dodal: „Nezmožnost de Gaullejeve vlade je najboljša volilna propaganda za komunistično stranko.“

* Prehranjevalno stanje Amerike. Senatni odbor, ki je imel nalogo prekontrolirati stanje prehrane Zedinjenih držav, je izdal med drugim sledeče poročilo: „Pri daljšem trajanju vojne bi doseglo stanje prehrane civilnega prebivalstva Zedinjenih držav doselej najnižje stanje.“

UMNI KMETOVALEC

DUH PO
ŽVEPLOVEM VODIKOVCU

Kako se žveplov vodikovec pojavlja? Žveplov vodikovec, spojina žvepla in vodikovca (H_2S), je močno smrdeč plin, katerega si za vedno zapomnimo, ako smo ga kdaj tudi samo malo povohali. Od razbitega gnilega jajca ali žlapotke se razširja ogaben smrad, prav tako od zanemarjenih stranišč, greznic, iz kanalov itd., osobito ko se pripravljajo na dež. To je v glavnem žveplov vodikovec. Ta plin nahajamo včasih v večji ali manjši meri tudi v mladem vinu, katerega duh in okus zato trpita in je pijača radi tega manj vredna, včasih celo neužitna. Kdor tako vino pije, ga navadno boli glava ali mu celo še bolj nahudi, da mora bruhati.

Kaj povzroča tvorbo žveplovega vodikovca? — Ta plin nastane v pijači navadno med vrenjem, pa tudi šele po končanem vrenju. Pogoji za ta pojav je vselej navzočnost žvepla. Ako trsje bolj pozno žveplamo proti oidiju, lahko ostane precej žvepla zlasti v bolj natrkanem grozdju, ne da bi se bilo do trgatve razkrojilo ali da bi ga mogel dež izprati. Tako pride žveplo v prešo in mošt; največ ga je v samotoku. Žveplo pa lahko spravimo v sod tudi z nepravilnim žveplanjem posode in potem v pijačo z nezadostno pripravo take posode za polnitev. Žveplo na debelih žveplovih treščicah zgornj namreč le deloma (žveplov dvokis, radi katerega sode žveplamo, je neviden plin), mnogo se ga raztopi in pokapa v sod, precejšen del pa izhlapi, kar spoznamo po belem dimu, in se potem vsede na notranje stene sode kot jako fin žveplov prah. Tvorbo žveplovega vodikovca v vinu povzroča — sicer bolj redko — tudi zemlja, ki vsebuje žveplove spojine, n. pr. malec (gips, sadra, žveplokislo apno ali kalcijev sulfat, $Ca SO_4 + 2 H_2 O$), potem včasih železov kršec ali pirit (železov disulfid, $Fe S_2$). Iz zemlje, ki je preveč pognojena s hlevskim gnojem ali prahom od volne, more trsje sprejeti mnogo sulfatov ali spojin, odnosno soli žveplove kisline. Sladkorna industrija skrbi, da je sladkor v kockah in klobukih bel ko sneg, zato ga je nekdaž belila z dodatkom majhne količine sinjemodre barve „ultramarin“ katero poznajo naše perice pod imenom „pleba“ in ki tudi vsebuje žveplo. Ako bi sladili mošt s takim sladkorjem, bi spravili vanj tudi nekaj žvepla. (Danes belijo sladkor z nekim drugim, prav nedolžnim organskim modrilom.) Nadalje vsebujejo drože same beljakovinate snovi, v katerih je tudi žveplo kakor v kurjem jajcu. Ako se drože kvarijo, razpadajo, gnijo, se tvori žveplov vodikovec kakor v žlapotku, pri čemer pa nastajajo še druge izhlapljive žveplove spojine, katere so mnogo hujše zlo kot žveplov vodikovec sam in ki jih navadno vobče ne moremo docela spraviti iz vina. V živih, tvornih vinskih kvasnicah ali drožeh je encim, katerega imenujejo znanstveniki hidrogenaza, ki presnavlja žveplo v žveplov vodikovec.

Kako pa preprečimo tvorbo žveplovega vodikovca? Odgovor na to važno vprašanje sledi iz odgovora na prejšnje vprašanje: Ne žveplaj grozdja premočno in ne prepoznol! Uporabljaj žveplalnice, ki puhaajo fino in enakomerno. Grozdje, ki je od žvepla ali zemlje onečiščeno, skušaj temeljito oprati in iz previdnosti posebej obdelati. Za žveplanje vinske posode uporabljaj samo tanke žveplove azbestne treščice ter sežigaj vsako posamezno, vsako zase, da žveplo res popolnoma zgornj in ne kapa v sod niti se pri tem ne kadi, sicer pa sod pred polnitvijo temeljito očisti tudi vse žveplove nesnage. Premočno gnojenje vinogradov s hlevskim gno-

jem je lahko prav škodljivo. Ako sladili mošt v smislu zakonskih določil, uporabljaj najfinejši rafinirani, toda ne beljeni sladkor. Vino naj ne bo predolgo na drožah, že celo ne na nezdravih drožah. Zato pretakaj pravočasno, mošt od bolnega grozdja pa najprej pravilno razsluzi!

Kako odpravimo žveplov vodikovec? Ako ta napaka ni posledica razkrojitve in razpada drož, je prav nedolžna stvar, vendar pa povzroča mnogim vinogradnikom čisto velike preglavice. Navadno izeine kot precej nestanovitni plin, če ga ni baš preveč, že ob rednem pretakanju s prezračevanjem in žveplanjem mladega vina, t. j. po končanem kipeanju in glavnem izčiščenju pijače. Precej ga pri tem izpuhti v zrak, morebitni ostanek pa se spaja z žveplovim dvokisom od pravičnega žveplanja, pri čemer se tvori voda in žveplo: voda ostane v vinu, žveplo pa se izloči, odnosno se vsede na dno sode in ga ob pravočasnem pretoku lahko izločimo iz posode z drugim kašežem vred. Vsa ta pretvorba sicer ni čisto tako enostavna, vendar jo skušamo ponazoriti z naslednjo kemijsko enačbo: SO_2 (plin žveplov dvokis) + $2 H_2 S$ (plin žveplov vodikovec) (= $2H_2 S$) voda + $3S$ (žveplo). Čež kake tri tedne moramo pretok ponoviti baš radi izlo-

čitve tega žvepla, ki bi se sicer ob ponovnem kipeanju, odnosno pri takomenovanem pokipevanju zlasti ob začetku pomladi spet pretvarjalo v žveplov vodikovec itd. Usedlino ali izločino žvepla moremo spraviti iz vina tudi s kakim čistilom ali filtrom. Ako je napaka posebno močna, moramo vino pri pretakanju bolj prezračiti (z razpršilnikom) in močneje žveplati. Neznatno napako zbog žveplovega vodikovca pri prvovrstnih kvalitetnih vinih, katerih dobrota bi pri opisani manipulaciji morda preveč trpela, smilimo, nekako zakrijemo, ako mešamo tako vino s primernim drugim zdravim vinom: prav tako vino, ki ima bolj ali manj izrazit duh po žveplovem vodikovcu zbog razkrojitve drož, v poslednjem slučaju tudi eponitiziranje lahko ugodno učinkuje. Nekateri vinarji si pri odpravi žveplovega vodikovca skušajo pomagati tudi tako, da pretakajo vino čez primeren bakren predmet, n. pr. čez bakreno ploščo, čez bakren lijak, pri čemer se na bakru tvori bakreni sulfat ali modra galica, katero med pretakanjem po potrebi lahko odstranimo z bakrenega predmeta itd.

Na ta ali drug način popravljeno vino je potem navadno spet prav dobrega duha in okusa ter se navadno posebno rado in lahko bistri.

GOSPODARSTVO

Obroki živeža v 75.
dodelilni perijodi
Nobenih posebnih sprememb
napram minuli perijodi

Načelno ostanejo obroki živil v 75. perijodi napram 74. nespremenjeni. Odpade samo zvišanje obrokov marmelade (na željo sladkor) za mladinske normalne potrošnike (Jgd) ter mladinske delne samooskrbovance z mesom in mastjo, kar je v zvezi s prehranjevalnim stanjem. Pri popolnih in delnih samooskrbovancih so se izvršile nekatere spremembe, ker odpadejo dodelitve Nahrungsmittel ter se določijo obroki masti delnih samooskrbovancev z mesom in mastjo ter delnih samooskrbovancev z maslom za vse vrste potrošnikov enotno na 150 g. Temu primerno znašajo obroki potrošnikov in samooskrbovancev — z izjemo masti in Nahrungsmittel — v 75. perijodi iste količine za 4 tedne, kakor so znašali v minuli perijodi za tri tedne.

Ker je stanje oskrbovanja v posameznih Kreisih različno in je prepričati vsak nepotreben transport, so opravičeni Kreisbauernführerji kot voditelji Ernährungsamto, smatrati načelno določeno obroke za najvišje in jih lahko spremenijo in prilagodijo prehranjevalnemu stanju svojih Kreisov odgovarjajoče.

Izdale so se sledeče živilske karte: Klk za otroke do 6 let, Jgd za od 6 do 18 letne, E za potrošnike nad 18 let, SV Klk za samooskrbovance do 6 let, SV Jgd samooskrbovance od 6 do 18 let in SV E za samooskrbovance nad 18 let. Te karte so tiskane na rumenem papirju, ki ima nov vodni znak. Pri kartah za samooskrbovance odpade razlika med popolnimi in delnimi samooskrbovanci in v okviru poslednjih razlika delnih samooskrbovancev.

Pri samooskrbovancih s krušno moko, mesom, mastjo in maslom se odreže in razveljavi odgovarjajoče odrezke že pred izdajo kart.

Vse karte vsebujejo male odrezke za kruh, meso, mast in Nahrungsmittel, kar omogoča pri zakasneli objavi razglasov osiguranje možnosti skromnega prehranjevanja. Vse karte vsebujejo nadalje svobodne odrezke, ki so označeni z rimskimi številkami

ter na vsaki karti po 3 odrezke SI, SII in SIII, ki so na razpolago Landeswirtschaftsamtu za dodelitev mila in pralnih sredstev.

Dodatne karte za delavce pri težkih in najtežjih delih so urejene kakor v 74. perijodi in so podvržene v celem Reichu enotnemu oklicu, ki se bodo razglasili.

Karte za otroke do 6 let ne vsebujejo naročilnih listkov za neposneto mleko. Ernährungsamti izdajo radi tega delilcem mleka Bezugscheine za neposneto mleko na podlagi dosedanjih podatkov. Pri tem je upoštevati vsled vojnih razter izvršen dohod in odhod otrok, ki so opravičeni do tega mleka.

Gau Steiermark in Spodnja Štajerska ne dobta iste karte kakor ostali deli Reicha, temveč posebno izdajo. Radi poenostavitve upravnega dela in da se preprečijo težave pri trgovcih na drobno, je odrejeno, da se v 75. perijodi na v ostalih področjih Reicha veljavne karte na Štajerskem in Spodnjem Štajerskem ne izda nikakega blaga. Pri tem velja izjema samo za dodatne karte za delavce pri težkih in najtežjih delih. Iz drugih Gauov dopotujoči potrošniki morajo za prehranjevanje v Gau Steiermark in na Spodnjem Štajerskem zamenjati svoje karte za gostilniške in potniške. Obratno morajo tudi potniki iz Gaus Steiermark in Spodnje Štajerske pri odhodu v druge Gawe zamenjati svoje karte za potniške in gostilniške.

Nove karte nosijo eno vrsto odrezkov z natisom „Fleisch“, „Fett“, „Brot“ in „Nahrungsmittel“. Razen tega bodo izšli razglasi za vsak teden, ki se bodo objavili.

GOSPODARSKE VESTI

× Podržavljenje francoskega gospodarstva. Veliko prahu je dvignila širina sveta izjava francoskega gospodarskega ministra, da nameravajo staviti pod državno kontrolo vso francosko gospodarstvo. Privatna inicijativa naj igra v bodoče samo podrejeno vlogo. Francoski minister je nadalje izjavil: »Francija bo dala na daljšo dobo temu eksperimentu podržavljenja gospodarstva priložnost, da se uveljavi.« Ameriški časopis »Herald Tribune« dodaja k temu da je izjavil francoski minister, da se bo razvijalo francosko gospodarstvo v smislu smernic sovjetskega gospodarstva.

* Kruh namesto perutnine. Kokoš požre letno kakih 30 kg žita. Da bi znesla še jajca, potrebuje dodatne krme v obliki žita in krompirja. Štrom Nemčije požerejo kokoši kakih 1,5 milijonov ton žita ter isto količino krompirja. Kokoši so torej prav slab izkoriščevalec krme, ki jo požerejo.

MALE VESTI

* **Proslava Führerjevega rojstnega dneva v Pettau-u.** V gradu Oberpettau so na Führerjev rojstni dan priredili dostojno proslavo, na kateri je govoril Hauptmann von Scheer nastopljenim formacijam obojrožne sile, policije in Volkssturma. Njegov govor je predstavljal vneto priznanje Adolfu Hitlerju ter vzpodbuden klic vsem, da se bojujejo fanatično v urli uveljavljenja. Počastitev Führerja, podana po Kreisführerju Bauer-ju, je zaključilo petje himne.

* **Proslava Führerjevega rojstnega dneva v Cilliju.** V hiši Kreishaus so obhajali uslužbenci urada Kreisführung in Landrat v slavnostno okrašenih dvoranah v obliki apela Führerjev rojstni dan. Kreisführer in Landrat, SA-Oberführer Mayerhofer, se je spomnil v srčnih besedah Führerja ter pozival navzoče k zanesljivemu izvrševanju vseh dolžnosti.

* **Eisernes Kreuz za 18-letno deklet.** Generalfeldmarschall Schörner je podelil 18-letni Leni Stannelick iz Gornje Slezijske odlikovanje Eisernes Kreuz II. Klasse. Imenovana se je odlikovala v bojih pri Bielitzu, ko je branil nek bataljon Volksgrenadirjev njen rojstni kraj.

* **Hrabri Spodnještajerc.** Panzergrenadier Rudolf Tatschko iz Erlachstein-Lorenzena je dobil odlikovanje Eisernes Kreuz II. Klasse za hrabro zdržanje pred sovražnikom.

* **Hrabri 15-letni fant odredov Hitler-Jugend.** V kritičnih dneh in nočeh je v prostoru Birkfeld komaj 15letni mladenič oddelek Hitler-Jugend Zeiringer iz Birkfelda popravil uničene in pokvarjene telefonske zveze ter napravil nove do seznanjnih opazovalnih straž in bojevnih prostorov. Akoravno je dotični teren izpostavljen sovražnemu obstreljevanju, je vrl fant neustrašno nadaljeval svoje delo ter na ta način pomagal vzdrževati poročevalno službo.

* **Junaška smrt za domovino.** Na severnem delu vzhodne fronte je padel junška smrti Hauptsturmführer Walter Körner, sin Ruperta Körner-ja, trgovca iz Graza. Imenovan se je javil takoj ob izbruhu vojne kot prostovoljec v odredi Waffen-SS in je bil za izredno hrabrost odlikovan z redom Deutsches Kreuz in Gold.

* **Hrabrost v obrambi domovine.** Težki vojno poškodovanec ter z odlikovanjem Eisernes Kreuz I. Klasse odlikovan Unteroffizier Derler se je javil prostovoljno v Volkssturm, čim je bil njegov domači kraj Gasen od sovražnika ogrožen. Udeležil se je bojev kljub težki telesni poškodbi, akoravno je bil oproščen vojaške in službe v Volkssturm ter hrabro opravljal službo poročevalca. Pri bojih je našel junško smrt Ortsgruppenführer, ki je padel na čelu svojega Volkssturma, odlikovala sta se pa tudi dva fanta odredov Hitler-Jugend.

* **Odlikovanje Eisernes Kreuz I. Klasse.** V bojih pri Gleichenbergu sta se odlikovala dva ukrajska Waffen-Obersturmführerja nekega oddelka Waffen-SS ter sta dobila zato odlikovanje Eisernes Kreuz I. Klasse.

* **Razstrelilne snovi niso za mladino.** Šestnajstletni vajenec je našel v bližini Weißenfelsa a. d. Saale razstrelilni naboj ter ga je odnesel domov. Doma je potem luknal z neko iglo po razstrelivu, kar je povzročilo eksplozijo, ki ga je usmrtila.

* **Prisilno delo za vojne invalide.** Moskovski časopisje je objavilo razglas vojaškega poveljnika Moskve, po katerem se bo v bodoče poslalo na prisilno delo vse vojne poškodovance, ako bi se jih zasačilo, da beračijo po hišah.

* **Poslušajte radio-vesti.** Imajetelji radio-aparatur v Marburgu in v Cilliju, ki imajo možnost sprejemati poročila, se naprošajo, da omogočajo poslušanje naših dnevnih poročil čim večjemu krogu poslušalcev. Drahtfunk Marburg daje vesti dnevno ob 20.15 uri, to je po zaključni oddaji službenega radio-poročila, ki se daje ob 20. uri. Prav posebno se naproša gostilne da uredijo svoje aparate ob 20.15 uri na Drahtfunk Marburg, ki je dosegljiv s priklopitvijo na val 1200 metrov. Razen tega so dnevno ob 9., 14., 15 in 21. uri napovedi urada Gaubefehlstelle Graz.

* **Mladina in žene pri ranjenih.** Na Führerjev rojstni dan so v Cilliju razveselile voditeljice odredov Deutsche Jugend ranjene vojake na glavnem obvezovališču. Medtem ko so žene preskrbele za prigrizek, so dekleta priredila vojakom nekaj veselja, humorja in dobre volje z raznimi igrami in reki. Slični obiski so napravile v nekem drugem obvezovališču ter v vojnem lačarstvu. — Tudi v Rohitschu so se žene spomnile ranjenih vojakov. Za Führerjev rojstni dan so na-

brale darila v obliki 657 jajc, 100 kg moke, masti, sladkorja in medu, kar je omogočilo pripraviti odličnega peciva, ki so ga razdelile ranjenecem po lačarstvih.

* **Dosmrtno prisilno delo.** Edgar Snow potrjuje v listu »Saturday Evening Post« znano hudičevo namero sovjetov in plutokratov, vpostavitvi nemške vojne ujetnike na prisilno delo v Sovjetiji. V naravnost sadističnem cinizmu izjavlja, da ne bo milijone Nemcev nikdar več videlo svoje domovine. Dela bo za njih dovolj, sistem kazni bo pa skrbel, da bodo storitve na višini. Snow pravi nadalje, da Moskva niti ne misli takozvanemu »svobodnemu nemškemu komiteju«, ki ga uporablja sedaj kot napisano tablo svoje propagande, izročiti politično oblast. Za sedaj je vodstvo komiteja v rokah židovskih emigrantov in uveljavljenih boljševiskih voditeljev.

* **Odstavljen zdravnik, ker ni poznal svoje dolžnosti.** Reichsverteidigungskommissar je odredil oddajo bivšega Kreisamtleiterja Dr. Hans Mühlbauer-ja, Distriktsarzta v Vorau-u, v oddelek, kjer bo imel priložnost za uveljavljanje, ker je mož odpovedal v službi v kritičnem času.

* **Pod Nemčijo je bilo boljše.** Celu uradni ameriški krogi so prisiljeni priznati, da je gospodarski položaj Evrope bistveno neugodnejši, kakor je bil v času, ko so gospodarili Nemci velikemu delu Evrope. Napaka anglo-ameriške agitacije je bila, tako pravijo, da se je pripovedovalo tem deželam, da bo invazija prinesla boljše življenske razmere. Če ne pride kmalu do izboljšanja, obstoji nevarnost za mir in red. Anglija pa naglašja, da nima zalog, ker to kar ima, potrebuje za lastno prehrano. Na vsak način uvidevajo tudi ameriški krogi, da je bilo nemško vojno vodstvo tudi v gospodarskem pogledu vzorno.

* **Municija ni nikaka igrača.** V Bismarcku (Altmark) je neki vajenec hotel prežagati naboj. Pri tem je municija eksplodirala ter ga, tako težko ranila, da je umrl kmalu nato v bolnišnici.

* **Na razpolago je 30 punktov Reichskleiderkarte.** Na 4. Reichskleiderkarte so na razpolago za nakup blaga Sonderabschnitte 4 in 5, vsak v povezanosti s 15 zapadljivimi ali na razpolago stavljenimi punkti. Izključeno od nakupa na te odrezke je blago, ki se dobi na karte za dojenčke. To blago se slej kakor prej dobi samo na karte za dojenčke. Razen že doslej na razpoložljive punkte Reichskleiderkarte nabavljivega blaga je bistveno izdano sedaj tudi metersko blago na razpolago za nakup.

* **Odprema poštnih pošiljk preseljenim.** Pošto ravnateljstvo v Grazu se trudi spraviti preseljenim osebam v roke pošto. V to svrhu so določili poštni urad Trautenfels (Ennstal) za shranjevanje in odpremanje. Naloga preseljenih je, da pošljejo temu uradu predlog za dostavo pošte. V to svrhu se dobi na vseh poštah tiskovino, zadostuje pa

tudi Feldpostkarte ali pa karta v velikosti dopisnice. To je nasloviti: An die Postnachsendestelle in Trautenfels (Ennstal) (12a). Na drugi strani je navesti doseadanji naslov, pod istega sedanjega novi naslov predlagatelja z navedbo vilke Postleitzahl. Čim dobi poštni urad Trautenfels take predlogo, dostavi na nove naslove shranjene pošiljke. Če se pa tekom predpisane časa ne stavi predloga za odpremo pošte, se v ista pošiljateljem, v kolikor je to izvedljivo, se pa postopa s pošiljko v smislu obstoječih pismov za nedostavljive pošiljke. Predlogi, ki se stavili brez znanja te ureditve na prejšnji poštovinski poštni urad, se odstopijo pošti Trautenfels.

* **Užitne cvetlice.** Poznamo cvetlice, ki jih ljudje uživajo kot posebno delikateso. Cvetlice se pripravljajo za hrano, igrajo v evropski kuhinji bolj malo vloge. Od sočivnatih rastlin užitni večinoma mesnati listi in sadeži, ki je bolj okusen. V prvi svetovni vojni so razpoširili prenasladjene vijolice iz primoških krajev, je bila seveda zelo draga stlačica. V nekaterih krajih pripravljajo iz bezgovega cvetja do močnate jedi. Japonci uživajo tudi krizantemo solato.

* **ja novih bankovcev.** V svrhu objasniti se razglašja sledeče: »Reichsbankbanka bo stavila promet razen doseadanjih veljavnih bankovcev 10, 20, 50 in 100 RM tudi bankovce v bolj postavljenem tisku. Ti novi bankovci odgovarjajo po velikosti in besedilu sedanjim v pomenu nahajajočim. Glave vodnega tiska so nedemščene z ornamenti. Odpadel je odpravnih kontrolnih črk ter črka za spoznavanje. Istotako so odpadle vijolke na drugi strani bankovca. Tisk je postavljen. Opozarja se, da so ti bankovci kljub poenostavitvi in spremembam popolnoma v redu jih morajo povsod sprejemati kot plačilno sredstvo. Vse druge trditve, da gre za ponarejen denar ali pa za vojni denar, ki nima vrednosti, so popolnoma izmišljene.

* **Preseljeni Nemci lahko postanejo vajenci.** Ker se nahajajo med preseljenimi Nemci iz vzhoda in jugovzhoda tudi mladeniči ki bi radi postali vajenci ali so pa že vstopili v uk, je gospodarsko ministrstvo izdalo odlok, da lahko sklene učne pogodbe v smislu v Reichu veljavnih predpisov.

* **Od daleč se spozna žida.** Tako je dejal nek sovjetski vojni ujetnik ter dodal, da je vso drugo prebivalstvo Sovjetije slabo hranjeno in slab oblečeno, židje pa nosijo dobra oblačila in izgledajo prav dobro.

* **Drago plačana otročja radovednost.** V Deutsch-Rybní je našel dvanajstletni fant zažigalnik lovskega naboja. V svoji otročji nevednosti in radovednosti je udarjal s kladivom po njem, da bi ga sprožil. Svoje dejanje je plačal z izgubo dveh prstov, ki mu jih je odrgala eksplozija.

ZAKLETO ZLATO

Spodnještajerska ljudska pravljica

Globoko v zemlji pod razvalinami nekdanjega gradu Plankensteinberg, stoječimi med železniškima postajama Pöltschach in Lindenkogel, se nahajajo ogromni zakladi. V časih, ko so vladali v naših krajih graščaki, so shranjevali v grajskih kletih svojo zlatino, srebrnino in ostale dragocenosti. Tlačane nad vse izkoriščajočim grofom Plankensteinberškim je raslo bogastvo na vseh koncih in krajih. Največ so ga spreminjali v zlato ter shranjevali v podzemeljskih skrivališčih. Lakomnost in požrešnost po zlato je bila tako velika, da sploh niso imeli več pregleda o zalozah, ki so se nahajale v podzemeljskih kletih.

Ker je naravno, da ima vsaka stvar svoj začetek in svoj konec, je bilo tudi samo ob sebi umljivo, da je minulo končno tudi vladanje grofov. Doba graščakov se je preživel in prešla je v žalostno zgodovino. Nekateri so izumrli, mnogo so jih pokončali uporniški tlačani, bili so pa tudi taki, ki so postali žrtve turških vpadov v naše kraje.

Tudi zadnji grof Plankensteinberški je padel v boju s Turki, ki so oblegali njegov grad, ga zavzeli, izropali, opustošili ter spreminili v pepel in razvaline. Pri tem pa Turki niso odkrili tajnih vhodov v grajske kleti in tudi niso našli zlatih zaloz, ki bi jih sicer bili odveleli s seboj.

Minula so stoletja. Gradu Plankensteinberg niso nikdar več obnavljali. Mah, grmovje in drevje raste okrog grajskih razvalin. Tamkajšno prebivalstvo si pripoveduje o neodkritih zlatih zakladih pod tem nekdanjim gradom. Nikdo se jih ne upa poiskati in izkopati.

Pred davnim časom so se našli pogumani ljudje, ki so stikali za tem zlato ter no dolgem in trudapolnem izkopavanju orisli do zaloz. Čim so se jih skušali samo dotakniti, so se zrušili ter bili takoj mrtvi. Neka nadnaravna sila straži to krivično nagrabljeno in zakleto zlato ter ne dopušča, da bi prišlo komu v roke.

Nekoč se je našel pogumen človek iz bližnje okolice, ki si je dokopal vhod do zlata, ne da bi si ga osvojil, temveč samo, da bi ga videl. Zavedajoč se, da bi ga pograbila takoj smrt, če bi vzal od istega kako malenkost, je snel zlat prstan s svoje roke ter ga dal na kupe tam se bleščega zlata rekoč: „Nisem prišel, da bi si nekaj prisvojil, temveč samo da vidim in da nekaj zlata dodam.“ In nič se mu ni zgodilo. O.

TO IN ONO

* **Odlikovanje fantov Hitler-Jugend.** Za nra bro zadržanje v vpostavi za obrambo štajerske domovine so bili odlikovani trije fantje odredov Hitler-Jugend z redom Eisernes Kreuz II. Klasse. Odlikovanja je izročil General Ringel sedemnajstletnemu Johannu Schöber-ju iz Leobena, sedemnajstletnemu Erwinu Kolb-ju iz Judendorf-Straßengela ter šestnajstletnemu Herbert Setz-ju iz Vordernberga.

* **Pozdrav našim pticam-selivkam.** Razen nekaterih vsako leto običajnih zakasneležev so vse naše ptice-selivke že zopet „doma“, vsaka najraje v svojem rodnem kraju. Letos se je povratek ptic izvršil nenavadno zgodaj. Našle so veliko sprememb zlasti v naših mestih in njih bližnji okolici. Marsikatero drevo, pa tudi marsikatera hiša, kjer so gnezdišče lastovnice in podstresja, kjer so našle zavetišče tudi ptice-tovarišice, in še marsikaj je med tem „izginilo“ kot žrtev vojne. Zato bodi letos tem večja skrb vseh prijateljev domačih ptic, da jim po možnosti olajšamo nova gnezdišča. V večini slučajev ni potreba drugega ko — pustiti jih na miru tam, kjer so si ptice že same poiskale in našle nova gnezdišča. Pač pa skrbimo, da lahkomišelnina mladina letos ne bo več stikala po grmovju in nasadih za gnezdami, še manj pa da bi iz njih pobirala jajčka ali celo že mladiče. Tudi brez take lahkomišelnosti je vojna sama napravila nepregledno izgubo na številu zlasti koristnih domačih ptic. Skrb, da to izgubo po možnosti izravnamo, to bodi naš pozdrav našim pticam-selivkam!

* **Strašni dnevi v St. Jakobu.** Begunci iz St. Jakoba so v Grazu poročali o hrabrem zadržanju vpostavljenih mož Volkssturma in mladencev Hitler-Jugend, katerim gre zahvala, da so se rešili pred boljševiki. Na župnika v Waldbachu, ki je skušal braniti svojo gospodinjstvo pred posilstvom, so oddali štiri strele, ki pa niso zadeli, ker so bili boljševiki totalno vinjeni. Gospodinjji je uspelo skočiti iz okna prvega nadstropja, nakar jim je zbežala v splošni zmedji. Tudi v župnišču so boljševiki uganjali stvari, da je rekel župnik ves ogorčen: „To niso nikakoli ljudje, to so zverine!“ V Wenigerzelli so neko 22letno deklico, ki se jim je zoperstavila, najprej težko ranili z noži in udarci s puško, nakar je bila pokončana s strelom v tilnik. V istem kraju so ustrelili kovaškega mojstra, ker ni vedel povedati, kam je zbežal pri njem zaposlen delavec z vzhoda.

* **Večja skrb za varstvo prirode.** Kljub ponovnim opominom tudi od poklicanih strani prihajajo iz raznih strani mestne okolice še vedno nove pritožbe o poškodbah na drevju, po travnikih, na polju in po gozdovih. Ne gre več le za lahkomišelnost mestne mladine, marveč je tudi med starejšimi in sicer razumnimi ljudmi še zdaj razširjeno mnenje, da je v vojni pač vsem in vse dovoljeno. Sicer pa po dokaze o poškodbah v naravi ni treba iti daleč izven mesta. Tudi najbližja okolica jih nam nudi še vse preveč. Gotova pota in sprehajališča so posebno ob nedeljah popoldne kar postlana z nalomljenimi vejami raznega v cvetju se nahajajočega sadnega drevja. Vmes se nahajajo cela nastelja po travnikih in vrtovih nasilno natrganih (izruvanih) cvetlic in zelenja. Torej si storilci niti tega ne privoščijo, da jim cvetje služi za okras doma. Utešena jim je strast, povzročiti tujim ljudem občutno škodo že kar v tem, da — napravijo škodo.

* **Tako postopajo Sovjeti z bolgarskimi zavezniki.** Ujetniki in ubežniki iz bolgarskih edinic, ki se bojujejo ob strani boljševikov, pripovedujejo o slabem ravnanju z bolgarskimi četami. Tako so na primer pri operacijah v madžarskem prostoru bombardirali sovjeti iz letal III. bataljon 31. bolgarskega pešpolka, ker je pri nekem prodiranju nekoliko zaostajal. Zastopajoči poveljnik bataljona, neki sovjetski komisar, je naknadno dodal, da se bo zgodilo to odslej vedno, ako bataljon ne bo napadal navdušeno in veselo. Razpoloženje v imenovanem bolgarskem polku je slabo vsled velikih izgub in ker je formacija že predošlo v prvi bojni črti. Ujetniki izjavljajo, da izvajajo „zastopniki poveljnikov“ izredno močan pritisk na oficirje in moštvo. Ustrelitve se izvršujejo brez vsakega zasedanja vojnega sodišča. Neki vojni ujetnik je bil priča, kako je ustrelil zastopnik poveljnika bolgarskega podčastnika, ker ni nastopal dovolj ostro pri nekem nemškem napadu.

* **„Oklopniska pest je brezdvomno najboljše orožje proti oklopnikom!“** Hladno kri, mirno merjenje in največji oklopnik sveta se spremeni v gorečo razvalino.“ Tako izjavo je podal *ff-Ober-scharführer Lüdners* nekemu vojnemu poročevalcu, ki je uničil štiri anglo-ameriške oklopnike.

* **Amerikanski letalci so napadli kolono ujetih Angležev.** Na cesti blizu Ulma so napadli ameriški letalci v nizkem poletu kolono Angležev. Akoravno so se Angleži javljali z mahanjem belih robcev, so Amerikanci svoje zaveznike dvakrat napadli. 29 Angležev je obležalo mrtvih, 29 pa ranjenih.

* **Sovjeti imajo velike izgube.** Aprila ujet vojak 956. sovjetskega strelskega polka je pri svojem zasilanju navedel, da je imel njegov polk pri nekem nemškem protinapadu v bojih v južnem delu Madžarske ob reki Muri izredno težke izgube. Od prvotnega stanja 1000 mož jih je ostalo komaj kakih 200.

* **Junaška nemška lovska letala.** Nemška lovska letala dajejo bojem svoj značaj. Predvsem prizadevajo sovjetskemu dovozu težke izgube. Pod vodstvom srčnih in smrt prezirajočih oficirjev in mož napadajo svoje cilje. Pri tem se ne hote spominjamo našega pohoda v Francijo. Takrat so bile naše konice globoko v sovražni deželi. Fracosko letalstvo je bilo ohromelo. Pri nas pa danes ni nikake ohromelosti, akoravno je sovražnik globoko v našem ozemlju. Za mlade letalce naših lovskih odredov velja Führerjeva beseda, da še ni odločena zadnja bitka.

* **Junaška smrt Gauleiterja.** V zadnji izdaji smo poročali, da je padel junaska smrti Gauleiter Gaua Halle-Mörseburg, Pg. Eggeling. Dodatno se je seznanilo, da je padel Gauleiter v cestnih bojih na čelu svoje bojevniške skupine, ki jo je sestavil iz mož svojega štaba in grenadirjev.

* **Pogrebna slavnost v Trifailu.** V Trifailu so nedavno položili k večnemu miru 14 žrtev letalskega napada v nizkem poletu. Najprej se je poslovil od svojih mož Kompanieführer Peter Präsent, nakar je spregovoril še Kreisführer Eberhardt, ki je v svojih izjavanjih naglasil, da bo tudi to slovo ojačilo našo voljo, da bomo liki tem padlim junakom izvrševali svoje dolžnosti do smrti. Castna salva alarmkompanije ter petje himne je zaključilo žalno slovesnost.

* **Žene Trifaila se žrtvujejo v službi vojnih žrtev.** Letalci v nizkem poletu in teror tolp so prizadeli v Trifailu že mnogim sonarodnjakom in sonarodnjakinjam rane, ki čakajo ozdravljenja v domači bolnišnici bratovske skladnice. Nedavno so priredile žene vseh treh trifailskih Ortsgruppen tem ranjencem veselo uro z obiskom, kateremu so se pridružile skupine otrok, pri katerem so podarile ranjencem pecivo in vino. Razen pogostitve so jih razveselili s petjem. Na isti način so se spomnili ranjencev v lacaretu. Kreisfrau Pgn. Schultz in njene Ortsfrauen so bile povsod navdušeno in hvaležno sprejete.

* **Domovina časti fronto.** Na vrtu zbirališča bolnikov v Marburgu je spregovoril ob Führerjevem rojstnem dnevu vodilni zdravnik o žrtvah, ki jih prinaša naš narod ter dejal, da moramo ravno sedaj biti v mislih pri našem Führerju. Pri tej priložnosti so pridne žene

mesta Marburg podarile ranjenim vojakom pecivo, cigarete, vino in sladkorčke, medtem ko so voditeljice odredov Deutsche Jugend razveselile vojake z lepim petjem, ki je našlo dober odmev. Mala dekleta so priredila težko ranjenim vojakom posebno veselje s podaritvijo lastnorčno izdelanih torbic za šivalne potreščine. Istega dne so obiskale žene skupno z mladino neko glavno obvezovališče vojakov, kjer je bilo veselje z darili in petjem veliko. Da bi se tudi potujočim vojakom napravilo nekoliko veselja, so se zbrala dekleta v opoldanskem času v mestnem parku, kjer so prepevala lepe pesmi.

KRAJKE VESTI

Prepiri, ki so nastali v Stuttgartu med gaullističnimi in ameriški četami, imajo izvestno politično ozadje. Spor je izbruhnil tudi na znatno višjem mestu, pri čemer se očitno ne morejo zediniti, ali naj bi Američani imeli zasedeno mesto ali gaullisti.

Kanadski ministrski predsednik Mackenzie King je izjavil, da se pri zgraditvi mirovne organizacije ne sme opirati na stalno oblast velesil. Zdrave srednje države kakor Švedska in Španija so prej v stanju, ohraniti svoj zunanje-politični položaj kakor velesile, ki so se izčrpale v predolgo trajajočih vojnah.

Iz poročil, ki prihajajo iz okupirane Bonomijeve Italije, so razvidne strahotne posledice, ki so nastale vsled katastrofalnega prehranjevalnega položaja. Tako poročajo iz Rima, da se matere troje ali štirih otrok ponujajo ameriškim vojakom za hleb kruha.

Vest angleške poročevalnice Reuter o ustanovitvi češkega narodnega odbora je v čeških krogih Anglije, Francije in Amerike zbudil veliko zadovoljstvo. Navdušeni so, da si je vendar enkrat utro pot češko gibanje, naperjeno zoper Moskvi slušno politiko Beneša.

Neki ukrajinski list je objavil pismo neke ukrajinske delavke, ki piše med drugim sledeče: »Ukrajina je bila nekoč krasna dežela. Pod boljševiki je postala puščava. V 25 letih sovjetskega gospodarstva smo postali berači. Iztopali so nas, ker smo morali rediti sovjetske lenuhe, četudi smo sami stradali.«

Angleška poročevalska služba priznava, da so japonski letalci potopili v bližini otoka Okinava več ameriških vojnih ladij.

Senatski odbor, ki se je imel baviti s proučevanjem prehranjevalnega položaja v Zedinjenih državah, ugotavlja med drugim, da bo prehrana civilnega prebivalstva v Zedinjenih državah padla na doslej neznan raven, ako bi se vojna še nadaljevala.

Unser geliebter, guter und treuer Sohn und Bruder

Eduard Slomschek

Jäger

ist fern seiner Heimat am 22. März 1945 im Alter von 18 Jahren im Südteil der Ostfront gefallen.

Fresen am First, Anderburg, am 28. April 1945.

Für die warme Anteilnahme anlässlich des Hinscheidens unsers unvergesslichen Vaters Herrn **JAKOB ZAFUTA** und die Beteiligung an seinem heutigen Begräbnis sowie für die schönen Blumen- und Kranzpenden sage ich im Namen aller Verwandten den innigsten Dank.

Gams-Marburg-Drain, 29. 4. 1945.

Br. Ledinek geb. Zafuta, Tochter.

Kleiner Anzeiger

Sammelt

HEILKRÄUTER Verschiedenes

Anweisungen Übername bei Brüdertergroßhandlung **WALTER GREMSE** Graz-Andritz. 903

Goldring mit großem Stein verloren. Gegen gute Belohnung Herrenstraße 28, abzugeben. 1018-13

Rotbraunkarierte Einkaufstasche, Hitler-Jugendregenmantel, Wollkopftuch u. verschiedene Lebensmittel und andere Kleinigkeiten in Römerbad. Wartesaal abhandengekommen. Finder wurde erkannt. Abzugeben sofort am Bahnhof-Römerbad 902

Kleiner Besitz mit Einfamilienwohnung usw. zu kaufen oder zu pachten gesucht. Zuschriften unter „Besitz“ an die Verw. des Staj. Gospodar 1010-2

Wirtschafterin wird gesucht. Untertotwellerstr. 35, Marburg, Johann Beziak, Sattlermeister. 1006-6

Ältere Frau sucht auswärtig Unterkunft gegen Bezahlung und Mithilfe im Haushalt. Zuschriften unter „Umgebung Marburg“ an den Staj. Gosp. 1017-8

Aufgekauft Am 24. 4. 1945 ist meine 21-jährige Tochter Anna Stefanitsch aus der Stadt Marburg unbekannt wohin verschwunden. Wer von ihrem gegenwärtigen Aufenthalt etwas anzugeben weiß, wolle dies sofort der Polizeidirektion Marburg oder mir bekannt geben, eventuelle Kosten vergüte ich. Franz Stefanitsch, Grundbesitzer in Plankenstein 28, Post Plankenstein bei Pölttschach. 1018-14